

Dado que nas novas PAU non é posible elixir entre autores, optamos por elaborar esta nova antoloxía, que contén 24 textos, 12 de Xenofonte e 12 de Apolodoro extraídos das dúas antoloxías utilizadas o curso anterior. Os textos van con notas aclaratorias, que tamén aparecerán no exame.

SELECTA DE TEXTOS DE XENOFONTE PAU 2025

1. ASCENDENCIA DE CIRO E MORTE DE DARÍO. *Anábase* 1.1.1

Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίνονται παῖδες δύο, πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος· ἐπεὶ δὲ ἡσθένει Δαρεῖος καὶ ὑπώτευε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετο τῶ παιδὲ ἀμφοτέρω παρεῖναι. Ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος παρῶν ἐτύγχανε. Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων ὅσοι ἐς Καστωλοῦ πεδῖον ἀθροίζονται. ἀναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος λαβῶν Τισσαφέρην ὡς φίλον.

NOTAS:

Δαρεῖος, -ου ὁ: Darío (*aquí Darío II, gran rei persa do s. V a. C.*)

Παρούσατις, -ιδος ἡ: Parisátide (*esposa de Darío II, nai de Ciro e Artaxerxes*)

Ἀρταξέρξης, -ου ὁ: Artaxerxes (*aquí Artaxerxes II, rei persa 404-361 a. C.*)

Κῦρος, -ου ὁ: Ciro (*Ciro o Novo, príncipe persa*)

ἡσθένει: *de ἀσθενέω*

τῶ παιδὲ ἀμφοτέρω: *nom. e ac. de dual*

παρῶν ἐτύγχανε: *ver τυγχάνω acompañado de participio. πάρων de παρ-εἶμι 2: "estaba por casualidade".*

ἀπὸ τῆς ἀρχῆς: ἀρχή *con significado de "provincia"*

ἀπέδειξε: *aor. ind. act. ἀπο-δείκνυμι, "designar, nomear"*

ἐς = εἰς

Καστωλός, -ου ὁ: Castolo (*ría cercano a Sardes*)

λαβῶν: *part. aor. de λαμβάνω*

Τισσαφέρης, -ου ὁ: Tisafernes (*sátrapa persa*)

2. CAUSAS DA REBELIÓN DE CIRO. *Anábase* 1.1.3

Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς ἐπιβουλεύει

αὐτῶ. ὁ δὲ πείθεται καὶ συλλαμβάνει Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν· ἡ δὲ μήτηρ ἐξαιτησαμένη αὐτὸν ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. Ὁ δ' ὡς ἀπῆλθε κινδυνεύσας καὶ ἀτιμασθεῖς, βουλευέται ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῶ ἀδελφῶ, ἀλλά, ἣν δύνηται, βασιλεύσει ἀντ' ἐκείνου. Παρύσατις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῶ Κύρῳ, φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρταξέρξην.

NOTAS:

κατέστη: *aor. de ind. act. de καθ-ίστημι*

Ἀρταξέρξης, -ου ὁ: Artaxerxes (*aquí Artaxerxes II, rei persa 404-361 a. C.*)

Τισσαφέρνης, -ου ὁ: Tisafernes (*sátrapa persa*)

διαβάλλει: “acusar a alguén (ac.) de algo (or. de ὡς)”

Κῦρος, -ου ὁ: Ciro

ἐπιβουλεύει: *opt. oblicuo, traducir por imperfecto*

ὡς ἀποκτενῶν: ἀποκτενῶν *part. de fut. de ἀπο-κτείνω, con valor final pola conxunción ὡς.*

ἐπὶ τὴν ἀρχήν: ἀρχή *con significado de “provincia”*

ἀπῆλθε: *de ἀπ-έρχομαι*

ἀτιμασθεῖς: *part. de aor. pas. nom. sing. de ἀτιμάζω*

ἐπὶ τῶ ἀδελφῶ: “baixo o seu irmán”

ἣν δύνηται: *condicional, introducida por ἣν < ἐάν, con verbo en subjuntivo: se puidese.*

Παρύσατις, -ιδος ἡ: Parisátide (*esposa de Darío II, nai de Ciro e Artaxerxes*)

ὑπῆρχε: *de ὑπ-άρχω, aquí con dat. “estar a favor, apoiar”.*

3. DESCRICIÓN DO PALACIO REAL DE CIRO EN CELENAS. *Anábase 1.2.7*

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν εἰς Κελαινάς, τῆς Φρυγίας πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. ἐνταῦθα Κῦρος βασιλεία ἦν καὶ παράδεισος μέγας, ἀγρίων θηρίων πλήρης, ἃ ἐκεῖνος ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου, ὅποτε γυμνάσαι βούλοιο αὐτὸν τε καὶ τοὺς ἵππους. Διὰ μέσου δὲ τοῦ παραδείσου ῥεῖ ὁ Μαίανδρος ποταμός. αἱ δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰσιν ἐκ τῶν βασιλείων· ῥεῖ δὲ καὶ διὰ τῆς Κελαινῶν πόλεως.

NOTAS:

ἐξελαύνει: *o seu suxeito elíptico sería τὸ στράτευμα, “o exército”*

Κελαιναί, -ῶν αἱ: Celenas (*cidade de Frixia*)

Φρυγία, -ας ἡ: Frixia (*rexión central de Asia Menor*)

Κῦρος, -ου ὁ: Ciro

βασιλεία: βασιλείον, -ου τὸ “palacio real”

ὁπότε... βούλοιο: *verbo en optativo “cando / cada vez que quería”.*

Μαϊάνδρος, -ου ὄ: Meandro (*río de Asia Menor*)

4. CIRO COMUNICA AOS GREGOS O VERDADEIRO FIN DA EXPEDICIÓN. *Anábase 1.4.11*

ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμούς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν **Εὐφράτην** ποταμόν· καὶ πόλις αὐτόθι ὠκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων **Θάψακος** ὄνομα. ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας πέντε. καὶ Κῦρος μεταπεμφάμενος τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς **ἔσοιο** πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς **Βαβυλῶνα**· καὶ κελεύει αὐτοὺς λέγειν ταῦτα τοῖς στρατιώταις καὶ ἀναπείθειν

NOTAS:

Εὐφράτης, -ου ὄ: Éufrates

Θάψακος, -ου ἡ: Tápsaco (*cidade ás beiras do Éufrates*)

Βαβυλῶν, -ονος ἡ: Babilonia

ἔσοιο: *futuro de optativo de εἰμί, optativo oblicuo, trádúzase por imperfecto.*

5. DESCRICIÓN DA REXIÓN DA MARXE DEREITA DO ÉUFRATES. *Anábase, 1.5.1*

ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς **Ἀραβίας** τὸν **Εὐφράτην** ποταμόν ἐν δεξιᾷ ἔχων σταθμούς ἐρήμους πέντε παρασάγγας τριάκοντα καὶ πέντε. ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ ἦν μὲν ἡ γῆ πεδῖον ἅπαν ὁμαλὲς ὥσπερ θάλαττα, ἀψινθίου δὲ πλήρες· εἰ δέ **τι καὶ ἄλλο** ἐνῆν ὕλης ἢ καλάμου, ἅπαντα ἦσαν εὐώδη ὥσπερ ἀρώματα· δένδρον δ' οὐδὲν ἐνῆν, θηρία δὲ παντοῖα, πλεῖστοι ὄνοι ἄγριοι, πολλαὶ δὲ στρουθοὶ αἰ μεγάλαι· ἐνῆσαν δὲ καὶ ὠτίδες καὶ δορκάδες· ταῦτα δὲ τὰ θηρία οἱ ἵππεῖς ἐνίοτε ἐδίωκον.

NOTAS:

ἐξελαύνει: *o seu suxeito, Ciro e o seu exército, está sobreentendido.*

Ἀραβία, -ας, ἡ: Arabia

Εὐφράτης, -ου ὄ: Éufrates

ἐνῆν: *de ἔν-εἰμι*

τι καὶ ἄλλο: “algunha outra cousa” *con xt. partitivos* ὕλης ἢ καλάμου

ἐνῆσαν: *de ἔν-εἰμι*

6. MORTE DE CIRO. *Anábase* 1.8.26

Σὺν τούτοις δὲ ὢν Κῦρος καθορᾷ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκεῖνον στίφος· καὶ εὐθύς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' εἰπὼν “τὸν ἄνδρα ὀρῶ” ἴετο ἐπ' αὐτὸν καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος [...]. Παίοντα δ' αὐτὸν ἀκοντίζει τις παλτῶ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· [...] Κῦρος δὲ αὐτὸς τε ἀπέθανε καὶ ὀκτῶ οἱ ἄριστοι τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῶ.

NOTAS:

Σὺν τούτοις: “nestas circunstancias”

Κῦρος, -ου ὄ: *Ciro*

ἠνέσχετο: *aor. de ἀν-έχω, “conterse”*

εἰπὼν: *part. aor de λέγω*

ἴετο: *impf. de ἴημι*

παίοντα δ' αὐτὸν: *refírese a *Ciro*: “a el cando atacaba”*

ἀπέθανε: *de ἀπο-θνήσκω*

ἔκειντο: *impf. de κεῖμαι*

7. DESÁNIMO DOS GREGOS ANTE AS DIFICULTADES ÁS QUE SE ENFRONTAN. *Anábase* 3.1.3

ταῦτ' ἐννοούμενοι καὶ ἀθύμως ἔχοντες ὀλίγοι μὲν αὐτῶν εἰς τὴν ἐσπέραν σίτου ἐγεύσαντο, ὀλίγοι δὲ πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ δὲ τὰ ὄπλα πολλοὶ οὐκ ἦλθον ταύτην τὴν νύκτα, ἀνεπαύοντο δὲ ὅπου ἐτύγχανον ἕκαστος, οὐ δυνάμενοι καθεῦδειν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παίδων, οὐς οὐποτ' ἐνόμιζον ἔτι ὄψεσθαι. οὕτω μὲν δὴ διακειμένοι πάντες ἀνεπαύοντο.

NOTAS:

ἀθύμως ἔχοντες: *ver ἔχω con adverbio (= εἰμί + adxectivo)*

τὰ ὄπλα: “campamento”

ἦλθον: *de ἔρχομαι*

ὄψεσθαι: *fut. de ὄραω*

8. DESCRICIÓN DA REXIÓN DO RÍO TELEBOAS. *Anábase* 4.4.3

ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα μέχρι ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Τηλεβόαν ποταμόν. οὗτος δ' ἦν καλὸς

μέν, μέγας δ' οὐ· κῶμαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμὸν ἦσαν. ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο. ὑπαρχος δ' ἦν αὐτῆς Τιρίβαζος, ὁ καὶ βασιλεῖ φίλος γενόμενος, καὶ ὅποτε παρείη, οὐδεὶς ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν.

NOTAS:

ὑπερῆλθον, ἐπορεύθησαν: *os seus suxeitos están sobreentendidos, os soldados, os homes de Xenofonte.*

ὑπερῆλθον: *aor. de ὑπερ-έρχομαι*

Τίγρης, -ητος ὁ: Tigris

Τηλεβόας, -ου ὁ: Teleboas

Ἀρμενία, -ας ἡ: Armenia

Τιρίβαζος, -ου ὁ: Tiribazo (*sátrapa persa*)

γενόμενος: *de γίγνομαι*

παρείη: *pres. de optativo de παρ-εἶμι 2, tradúzase por imperfecto.*

9. DESCRICIÓN DUN POBOADO ARMENIO. Anábase 4.5.25

Αἰ δ' οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ὥσπερ φρέατος, κάτω δ' εὐρεῖαι αἰ δὲ εἴσοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὀρυκταί, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἶγες, οἶες, βόες, ὄρνιθες, καὶ τὰ ἔκγονα τούτων· τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῶ ἔνδον ἐτρέφοντο. Ἦσαν δὲ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ ὄσπρια καὶ οἶνος κριθίνος ἐν κρατῆρσιν.

10. O EXÉRCITO GREGO AVISTA POR FIN O MAR E ESTOUPA DE ΧΥΒΙΛΟ. Anábase 4.7.24

καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτῶν “θάλαττα, θάλαττα” καὶ παρεγγυώντων. ἐνθα δὴ ἔθεον πάντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὴ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγούς καὶ λοχαγούς δακρύνοντες. καὶ ἔξαπίνης ὅτου δὴ παρεγγυήσαντος οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν.

NOTAS:

ἀκούουσι: *o seu suxeito sobreentendido é Xenofonte e os seus homes.*

βοώντων τῶν στρατιωτῶν... καὶ παρεγγυώντων: *xent. réxime de ἀκούουσι*

ἀφίκοντο: *de* ἀφ-ικνέομαι

κολωνόν: “túmulo, morea” (con carácter conmemorativo)

11. OS GREGOS DESPIDEN O GUÍA. *Anábase* 4.7.27

Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Ἕλληνες τὸν ἡγεμόνα ἀποπέμπουσι δῶρα **δόντες ἀπὸ κοινοῦ** ἵππον καὶ φιάλην ἀργυρᾶν καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ἦται δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους, καὶ **ἔλαβε** πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. κώμην δὲ **δείξας** αὐτοῖς **οὗ** σκηνήσουσι καὶ τὴν ὁδὸν ἣν πορεύσονται εἰς **Μάκρωνας**, ἐπεὶ ἐσπέρα **ἐγένετο**, ὥχεται τῆς νυκτός. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες διὰ **Μακρῶνων** σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα.

NOTAS:

δόντες: *part. de aor. activo de* δίδωμι

ἀπὸ κοινοῦ: *lit. “do común”, do fondo común, do que tiñan en común*

ἦται: *impf. de* αἰτέω

ἔλαβε: *de* λαμβάνω

δείξας: *part. de aor. de* δείκνυμι

οὗ: *adv. “onde”*

Μάκρωνες, -ων οἱ: macrones (*pobo de Trapezunte, no norte da actual Turquía, ás beiras do Mar Negro*)

ἐγένετο: *de* γίγνομαι

12. EFECTOS DO FRÍO. *Anábase* 7.4.3

ἦν δὲ χιῶν πολλὴ καὶ ψῦχος οὕτως ὥστε τὸ ὕδωρ ὃ ἐφέροντο ἐπὶ δεῖπνον **ἐπήγνυτο** καὶ ὁ οἶνος ὃ ἐν τοῖς ἀγγείοις, καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλῶν καὶ ῥῖνες ἀπεκαίοντο καὶ ὤτα. καὶ τότε δῆλον **ἐγένετο οὗ ἔνεκα** οἱ **Θραῖκες τὰς ἀλωπεκάς** ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσι καὶ τοῖς ὠσί, καὶ χιτῶνας οὐ μόνον περὶ τοῖς στέρνοις ἀλλὰ καὶ περὶ τοῖς μηροῖς.

NOTAS:

ἐπήγνυτο: *impf. de* πήγνυμι

ἐγένετο: *de* γίγνομαι

οὗ ἔνεκα: “por que causa”

Θραξ, Θράκος, ὁ: Tracio (*habitante de Tracia*)

τὰς ἀλωπεκᾶς: “peles de raposa”

τοῖς στέροισι: “as costas”

SELECTA DE TEXTOS DE APOLODORO

PAU 2025

13. Fillos de Urano: Cíclopes e Hecatonquiros. *Biblioteca 1.1.1 - 1.1.2*

Οὐρανὸς **πρῶτος** τοῦ παντὸς ἐδυνάστευσε κόσμου. γήμας δὲ Γῆν ἐτέκνωσε **πρῶτους** τοὺς ἑκατογχείρους προσαγορευθέντας, **Βριάρεων Γύην Κόττον**, οἱ μεγέθει τε ἀνυπέρβλητοι καὶ δυνάμει ἦσαν, χεῖρας μὲν **ἀνά** ἑκατὸν κεφαλὰς δὲ **ἀνά** πεντήκοντα ἔχοντες. μετὰ τούτους δὲ αὐτῶ **τεκνοῖ** Γῆ **Κύκλωπας, Ἄργην Στερόπην Βρόντην**, ὧν ἕκαστος εἶχεν ἓνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου. ἀλλὰ τούτους μὲν Οὐρανὸς **δήσας** εἰς **Τάρταρον** ἔρριψε.

NOTAS:

ἐδυνάστευσε: *rixe xenitivo*.

γήμας, -ασα, -αν: *part de aor. de γαμέω*.

Γῆ -ῆς ἡ: *Gea (deusa primixenia da terra)*

Βριαρεὺς -έως -ό: *Briareo*.

Γύης -ου ὁ: *Gíes*.

Κόττος -ου ὁ: *Coto*.

ἀνά (ἑκατὸν), ἀνά (πεντήκοντα): *“cada un”*. (*a prep. ἀνά con numerais ten valor distributivo*).

τεκνοῖ: *3ª pª sg. pres. ind. de τεκνύω*

Κύκλωψ, -ωπος, ὁ: *Ciclope*.

Ἄργης -ου ὁ: *Arxes*.

Στερόπης -ου ὁ: *Estéropes*.

Βρόντης -ου ὁ: *Brontes*.

δήσας: *de δέω 1*.

Τάρταρος -ου ὁ: *o Tártaro (parte máis profunda do inframundo)*.

14. A castración de Urano. *Biblioteca 1.1.4*

ἀγανακτοῦσα δὲ Γῆ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν εἰς **Τάρταρον** **ρίφέντων** παίδων πείθει τοὺς Τιτᾶνας **ἐπιθέσθαι** τῶ πατρὶ, καὶ δίδωσιν ἀδαμαντίνην ἄρπην **Κρόνῳ**. οἱ δὲ Ὠκεανοῦ χωρὶς **ἐπιτίθενται**, καὶ Κρόνος **ἀποτεμών** τὰ αἰδοῖα τοῦ πατρὸς εἰς τὴν θάλασσαν ἔρριψεν. ἐκ δὲ τῶν σταλαγμῶν τοῦ ῥέοντος αἵματος **ἐρινύες ἐγένοντο, Ἀληκτὼ Τισιφόνη Μέγαιρα**.

NOTAS:

Γῆ, Γῆς ἤ: Xea (*deusa primixenia da terra*).

Τάρταρος -ου (ό): ο Tártaro (*parte máis profunda do inframundo*)

ῥιφέντων: *part. aor. pasivo de ῥίπτω*.

ἐπι-θέσθαι e ἐπιτίθενται: *de ἐπι-τίθημι (rixte dativo)*.

Κρόνος, ου (ό): Cronos.

ἀπο-τεμών: *de. ἀπο-τέμνω*.

ἐρινύες "erínias", *deusas da vinganza*.

ἐγένοντο: *de γίγνομαι*.

Ἄληκτώ, -οὺς ἤ: Alceto.

Τισιφώνη, -ης ἤ: Tisífone.

Μέγαιρα, -ας ἤ: Megara.

15. Reparto de poderes. *Biblioteca 1.2.1*

καὶ Κύκλωπες τότε Διὶ μὲν διδόασι βροντὴν καὶ ἀστραπὴν καὶ κεραυνόν, Πλούτωνι δὲ κυνέην, Ποσειδῶνι δὲ τρίαιναν· οἱ δὲ τούτοις ὀπλισθέντες κρατοῦσι Τιτάνων, καὶ καθείρξαντες αὐτοὺς ἐν τῷ Ταρτάρῳ τοὺς ἐκατόχειρας κατέστησαν φύλακας. αὐτοὶ δὲ διακληροῦνται περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ λαγχάνει Ζεὺς μὲν τὴν ἐν οὐρανῷ δυναστείαν, Ποσειδῶν δὲ τὴν ἐν θαλάσῃ, Πλούτων δὲ τὴν ἐν Ἄιδου.

NOTAS:

Κύκλωψ, -ωπος ό: Ciclope.

Ζεὺς, Διός ό: Zeus.

Πλουτών, -ώνος ό: Plutón.

Ποσειδῶν, -ῶνος ό: Poseidón.

Τιτάν, -άνος ό: Titán. οἱ δὲ: *valor demostrativo*.

τούτοις: *n. pl. refírese a: βροντὴν, ἀστραπὴν, κεραυνόν, κυνέην, τρίαιναν*

Τάρταρος, -ου ό: Tártaro. *Parte máis profunda do inframundo*.

κατ-έστησαν: *3ª pª pl. aor. act. de καθίστημι*.

φύλακας: *ten función predicativa*.

ἐν Ἄιδου: *na mansión do Hades, no Hades (sobreenténdase "ἐν Ἄιδου (δόμῳ)")*.

16. Rapto de Perséfone. *Biblioteca 1.5.1*

Πλούτων δὲ Περσεφόνης ἐρασθεὶς, Διὸς συνεργοῦντος, ἤρπασεν αὐτὴν κρύφα. Δημήτηρ δὲ μετὰ λαμπάδων νυκτός τε καὶ ἡμέρας κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν ζητοῦσα ἐπορεύετο· μαθοῦσα δὲ παρ' Ἑρμιονέων ὅτι Πλούτων αὐτὴν

ἤρπασεν, ὀργιζομένη θεοῖς **κατέλιπεν** οὐρανόν, **εἰκασθεῖσα** δὲ γυναικὶ ἦκεν εἰς Ἐλευσίνα.

NOTAS:

Πλουτών, -ώνος ὁ: Plutón.

Περσεφόνη, -ης ἤ: Perséfone.

ἐρασθεῖς: de ἐράω.

Ζεύς, Διός ὁ: Zeus.

μαθοῦσα: de μανθάνω.

Ἑρμιονεύς, -έως: hermioneo ou hermionense, xentilicio da cidade de Ἑρμιόνη, no Peloponeso, na que había un santuario adicado á deusa Deméter.

κατέλιπεν: de καταλείπω.

εἰκασθεῖσα: de εἰκάζω, “tras adoptar a imaxe de, coa forma de (+ dat)”.

Ἐλευσίς, Ἐλευσίνο: Eleusis (cidade da Ática na que se rende culto a Deméter e a Perséfone).

17. Prometeo. Biblioteca 1.7.1

Προμηθεὺς δὲ ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀνθρώπους **πλάσας** ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ πῦρ, λάθρα **Διός** ἐν θήκη κρύψας. ὥς δὲ **ἤσθετο** Ζεύς, **ἐπέταξεν** Ἡφαίστῳ τῷ **Καυκάσῳ** ὄρει τὸ σῶμα αὐτοῦ προσηλωσάτω· τοῦτο δὲ **Σκυθικόν** ὄρος ἐστίν. ἐν δὴ τούτῳ προσηλωθεὶς Προμηθεὺς πολλῶν ἐτῶν ἀριθμὸν **ἐδέδετο**· καθ’ ἐκάστην δὲ ἡμέραν ἀετὸς **ἐφιπτάμενος** αὐτῷ ἐνέμετο τὸ ἦπαρ ὃ ἠϋξάνετο διὰ νυκτός.

NOTAS:

Προμηθεὺς, έως: Prometeo.

πλάσας: de πλάττω.

ἔδωκεν: de δίδωμι.

Ζεύς, Διός ὁ: Zeus.

ἤσθετο: de αἰσθάνομαι.

ἐπ-έταξεν: de ἐπι-τάττω.

Ἡφαιστός, -ου ὁ: Hefesto.

Καύκασος, -ου ὁ: Caúcaso (cordilleira entre o mar Caspio o o mar Negro).

Σκυθικός -ῆ -όν: escítico (adxectivo referido aos escitas, pobo nómada de orixe iraniana que habitaba na zona do Caúcaso e no N. do mar Negro).

προσηλωθεῖς: part. aor. pas. de προσ-ηλώω

ἐδέδετο: *plpf.* δέω 2. “estivo encadeado, permaneceu encadeado”.

ἐφιπτάμενος: do vb. ἐφίπταμαι (*forma tardía de ἐπι-πέτομαι*).

18. Morte dos fillos de Medea. *Biblioteca 1.9.28*

τοὺς δὲ παῖδας οὓς εἶχεν ἐξ Ἰάσονος, Μέρομερον καὶ Φέρητα, ἀπέκτεινε, καὶ λαβοῦσα παρὰ Ἥλιου ἄρμα πτηνῶν δρακόντων ἐπὶ τούτου φεύγουσα ἦλθεν εἰς Ἀθήνας. λέγεται δὲ καὶ ὅτι φεύγουσα τοὺς παῖδας ἔτι νηπίους ὄντας κατέλιπεν ἐπὶ τὸν βωμὸν τῆς Ἥρας· Κορίνθιοι δὲ αὐτοὺς ἀναστήσαντες κατετραυμάτισαν. Μήδεια δὲ ἦκεν εἰς Ἀθήνας, κάκεϊ γαμηθεῖσα Αἰγεῖ παῖδα γεννᾷ Μῆδον.

NOTAS:

Ἰάσων, -ονος ὁ: Xasón (*xefe dos Argonautas*).

Μέρομερος, -ου ὁ: Mérmero.

Φέρης, Φέρητος ὁ: Feres.

ἀπέκτεινε: *aoristo de ἀποκτείνω* ; o suxeito é Medea.

Ἥλιος, Ἥλιου ὁ: Helios (*deus do sol*).

ἦλθεν: de ἔρχομαι.

κατέλιπεν: de καταλείπω.

Ἥρα, -ας ἡ: Hera.

Κορίνθιος -α -ον: Corintio (*xentilicio da cidade de Corinto*);

Μήδεια, -ας: Medea.

ἀναστήσαντες: *part. aor. de ἀν-ίστημι* (*aquí co sentido de “expulsar, botar fóra”*).

γαμηθεῖσα: de γαμέω.

Αἰγεύς, -έως ὁ: Exeo (*rei da Ática*).

Μῆδος, -ου ὁ: Medo.

19. A Quimera, tres feras nunha. *Biblioteca 2.3.1*

Ἰοβάτης δὲ ἀναγνοὺς ἐπέταξεν αὐτῷ Χίμαιραν ἀποκτείνειν, νομίζων αὐτὸν ὑπὸ τοῦ θηρίου διαφθαρήσεσθαι: ἦν γὰρ οὐ μόνον ἐνὶ ἀλλὰ πολλοῖς οὐκ εὐάλωτον, εἶχε δὲ προτομὴν μὲν λέοντος, οὐρὰν δὲ δράκοντος, τρίτην δὲ κεφαλὴν μέσην αἰγός, δι’ ἧς πῦρ ἔβαλλεν. καὶ τὴν χώραν διέφθειρε, καὶ τὰ βοσκήματα ἐλυμαίνετο· μία γὰρ φύσις τριῶν θηρίων εἶχε δύναμιν.

NOTAS:

Ἰοβάτης ου ό: Iobates (*rei de Licia*)

ἀνα-γνοῦς: “tras letras” (as cartas) ; *part. aor. act.; nom. sg. m. de ἀνα-γιγνώσκω (refírese a unhas cartas enviadas polo seu xenro Preto, rei de Tirinto, nas que lle mandaba matar a Belerofonte).*

ἐπι-έταξεν: *de ἐπι-τάττω.*

Χίμαιρα, -ας ή: Quimera

δια-φθαρήσεσθαι: *inf. fut. con significado pasivo, de δια-φθείρω.*

προτομή, -ής: parte dianteira, parte de adiante.

αἶξ, αἰγός ή: cabra.

20. Heracles: nacimiento. *Biblioteca 2.4.8*

Ἀλκμήνη δὲ δύο ἐγέννησε παῖδας, **Διὶ** μὲν **Ἡρακλέα**, μιᾷ νυκτὶ πρῆσβύτερον, Ἀμφιτροῦνι δὲ **Ἴφικλέα**. τοῦ δὲ παιδὸς ὄντος **ὀκταμηνιαίου** δύο δράκοντας ὑπερμεγέθεις **Ἥρα** ἐπὶ τὴν εὐνήν ἔπεμψε, διαφθείρειν τὸ βρέφος θέλουσα. ἐπιβοωμένης δὲ Ἀλκμήνης Ἀμφιτροῦνα, Ἡρακλῆς ἄγχων ἑκατέραις ταῖς χερσὶν αὐτοὺς διέφθειρε.

NOTAS:

Ἀλκμήνη, -ης ή: Alcmena.

Ζεύς, Διός ό: Zeus.

Ἡρακλῆς, -κλέους: Heracles.

Ἀμφιτροῦν, -ωνος ό: Anfitrión.

Ἴφικλῆς, -έους ό: Ificles

ὀκταμηνιαῖος -α- ον = ὀκτάμηνος -ον.

Ἥρα, -ας: Hera.

21. O enigma da Esfinxe durante o reinado de Creonte. *Biblioteca 3.5.8*

Λάιον μὲν οὖν θάπτει βασιλεὺς **Πλαταιέων Δαμασίστρατος**, τὴν δὲ βασιλείαν **Κρέων** ὁ **Μενοικέως** παραλαμβάνει. τούτου δὲ βασιλεύοντος οὐ μικρὰ συμφορὰ **κατέσχε** Θήβας. ἔπεμψε γὰρ **Ἥρα Σφίγγα**, ἡ μητρὸς μὲν **Ἐχίδνης** ἦν πατρὸς δὲ **Τυφῶνος**, εἶχε δὲ πρόσωπον μὲν γυναικός, στήθος δὲ καὶ βάσιν καὶ οὐρὰν λέοντος καὶ πτέρυγας ὄρνιθος. **μαθοῦσα** δὲ αἰνίγμα παρὰ μουσῶν ἐπὶ τὸ **Φίκιον** ὄρος ἐκαθέζετο, καὶ τοῦτο **προύτεινε** Θηβαίοις. ἦν δὲ τὸ αἰνίγμα· τί ἐστὶν ὃ μίαν ἔχον φωνὴν τετράπουν καὶ δίπουν καὶ τρίπουν γίγνεται·

NOTAS:

Λάιος, -ου ό: Laio.

Πλαταιαί, ὦν αί: Platea (*cidade de Beocia*).

Δαμασίστρατος, -ου ό: Damasístrato.

Κρέων, -οντος ό: Creonte.

Μενοικεύς, -έως ό: Meneceo (*sobreenténdese “ό υίός τοῦ Μενοικέως”*).

κατέσχε: *aor. de κατ-έχω*.

Ἐχιδνα, -ης ή: Equidna (*ninfa monstruosa que deu a luz terribles criaturas; sobreenténdese “ή θυγατήρ”*).

Τυφῶν, -ῶνος ό: Tifón (*monstro terrorífico, fillo de Xea*).

μαθοῦσα: *de μανθάνω*.

Φίκιος, -ου ό: Ficio (*nome dun monte cercano a Tebas*).

προὔτεινε *impf. de προ-τείνω*

22. Antígona enterra ao seu irmán. Biblioteca 3.7.1

Κρέων δὲ τὴν Θηβαίων βασιλείαν παραλαβὼν τοὺς τῶν Ἀργείων νεκροὺς ἔρριψεν ἀτάφους, καὶ κηρύξας μηδένα θάπτειν φύλακας κατέστησεν. Ἀντιγόνη δέ, μία τῶν Οἰδίποδος θυγατέρων, κρύφα τὸ Πολυνείκουσ σῶμα κλέψασα ἔθαψε, καὶ φωραθεῖσα ὑπὸ Κρέοντος αὐτοῦ τῷ τάφῳ ζῶσα ἐνεκρύφθη.

NOTAS:

Κρέων, Κρέοντος ό: Creonte.

Θηβαίος -α -ον: tebano, habitante de Tebas.

παραλαβὼν: *de παρα-λαμβάνω*.

Ἀργείος -α -ον: *arquivo (xentilicio da cidade de Argos, cidade que atacou a Tebas baixo o mando de Polinices)*.

ἀτάφους: *función predicativa*.

κηρύξας: *de κηρύττω. Deste participio depende a oración de infinitivo μηδένα θάπτειν*

κατέστησεν: *3ª pª sg. aor. act. de καθ-ίστημι*.

Οἰδίπους, Οἰδίποδος ό: Edipo.

Πολυνείκης, -ους ό: Polinices (*irmán de Antígona*).

ζῶσα: *part. pres. nom. sg. f. de ζάω*.

ἐνεκρύφθη: *de ἐγ-κρύπτω, aquí co sentido de “encerrar”*.

23. Asasinato de Agamenón. Epítome 6.23-24

Ἀγαμέμνων δὲ καταντήσας εἰς Μυκῆνας μετὰ Κασάνδρας διαφθείρεται ὑπὸ Αἰγίσθου καὶ Κλυταιμνήστρας· δίδωσι γὰρ αὐτῷ χιτῶνα ἄχειρα καὶ ἀτράχηλον, καὶ τοῦτον ἐνδύμενος φονεύεται, καὶ βασιλεύει Μυκηνῶν Αἰγισθος· κτείνουσι δὲ καὶ Κασάνδραν. Ἡλέκτρα δὲ μία τῶν Ἀγαμέμνονος θυγατέρων Ὀρέστην τὸν ἀδελφὸν ἐκκλέπτει καὶ δίδωσι Στροφίῳ Φωκεῖ τρέφειν, ὃ δὲ αὐτὸν ἐκτρέφει μετὰ Πυλάδου παιδὸς ἰδίου.

NOTAS:

Ἀγαμέμνων, -ονος ὁ: Agamenón.

Μυκῆναι, -ῶν αἰ: Micenas.

Κασάνδρα, -ας ἡ: Casandra (*adiviña troiana filla de Príamo e Hécuba*).

Αἰγισθος, -ου ὁ: Existo (*amante de Clitemnestra*).

Κλυταιμνήστρα, -ας ἡ: Clitemnestra.

δίδωσι: 3^a sg pres. ind. δίδωμι

ἀτράχηλος, -ον: que non ten τράχηλος.

Ἡλέκτρα, -ας ἡ: Electra.

Ὀρέστης, -ου ὁ: Orestes.

Στροφίος, -ου ὁ: Estrofitio (*rei de Focea*).

Φωκεύς, -έως ὁ: focio (*xentilicio da cidade de Focea, situada en Asia Menor*).

τρέφειν: inf. con valor final.

Πυλάδης, -ου ὁ: Pílates (*nome do fillo de Estrofitio*)

24. Odiseo e a cova de Polifemo. Epítome 7.4

καταλιπὼν δὲ τὰς λοιπὰς ναῦς ἐν τῇ πλησίον νήσῳ, μίαν ἔχων τῇ Κυκλώπων γῆ προσπελάζει, μετὰ δώδεκα ἐταίρων ἀποβάς τῆς νεώς. ἔστι δὲ τῆς θαλάσσης πλησίον ἄντρον, εἰς ὃ ἔρχεται ἔχων ἄσκον οἴνου. ἦν δὲ Πολυφήμου τὸ ἄντρον, ὃς ἦν Ποσειδῶνος καὶ Θοώσης νύμφης, ἀνὴρ ὑπερμεγέθης ἄγριος ἀνδροφάγος, ἔχων ἓνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου.

NOTAS:

καταλιπὼν: de καταλείπω.

Κύκλωψ, Κυκλώπος ὁ: Cíclope.

προσπελάζει: o suxeito é Odiseo.

ἀποβὰς: *part. aor. act. nom. sg. m. de ἀπο-βαίνω.*

Πολύφημος, -ου ὄ: Polifemo.

Ποσειδῶν, ῶνος: Poeidón (*sobreenténdese ὁ υἱός*).

Θοώση, -ης ἤ: Toosa (*nome dunha ninfa mariña*).